

A Győri Ítéltábla a dr. Nagy Béla Tamás ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Pataricza György ügyvéd által képviselt **alperes** ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2018. március 7. napján kelt 5.P.21.228/2017/6. számú ítélete ellen a felperes által 7. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Köteles a felperes megfizetni az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 16.000,- (Tizenhatezer) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, az alperesnek pedig 15 napon belül 10.000,- (Tízezer) Ft másodfokú perköltséget, viselje továbbá a fellebbezéssel felmerült költségeit.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a felperes az alperes gyermeke.

A Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2017. október 10-én kelt 2.Bf.466/2017/5. sz. ítéletében a Veszprémi Járásbíróság 1.B.878/2016/12. számú ítéletét részben megváltoztatva az alperest bűnösnek mondta ki a Btk. 164. § (1) bekezdése szerint minősülő testi sértés vétségében, amely miatt az alperessel szemben 90.000,- Ft pénzbüntetés került kiszabásra.

Ezen büntetőjogi felelősségre vonás alapját képező tényállás szerint a felperes 2015. augusztus 19-én éjfél körül - az épületbe való bejutás szándékával - megjelent és hosszasan csengetett a ... címen található, az akkor még az alperes és volt házastársa közös tulajdonát képező ház bejáratánál. Az alperes az akkor még kiskorú felperest a lakás ajtajában agresszív hangnemben szidalmazni kezdte, majd a karjánál fogva megrázta, meglökte, aki ennek következtében az esős, vizes lépcsőn megcsúszott, azonban a lépcsőkorlátba kapaszkodva nem veszítette el egyensúlyát. Ezt követően a felperes a ház udvaráról kiment és távozni akart. Mivel az alperes ház előtt parkoló gépjárművéhez közel haladt el, az alperes utána futott, és az utcán hajánál fogva lerántotta a földre, majd 4-5 alkalommal közepes erősségű ütést mért a felperes tarkójára és a feje hátsó részére. A bántalmazás következtében a felperes a jobb válltájék hámlázó sérülését, a nyak jobb oldalának lágyrész zúzódásos sérülését, a nyak bal oldalának a pajzsporc felé terjedő lágyrész zúzódásos sérülését és a bal kéz V. ujj végperc hámlázó sérülését szenvedte el. A külsérelmi nyomok között megállapítható volt a fejtető, a tarkótájék és a nyaki gerinc nyomásérzékenysége is.

A jogerős büntető ítélet az alperes cselekményének minősítése során értékelte a felperesi

közrehatást is akként, hogy még a felperes által is naivnak minősített azon hozzáállása, hogy az éjszakai időszakban az édesapjával korábbi eredeztethető, eldurvult viszonyára is figyelemmel kitartóan, hosszú ideig tartó csengetéssel igyekezett az alperest felébreszteni, ugyanakkor nem elmondva érkezésének valódi indokát közrehatott a több műszakban dolgozó, álmából felkeltett és felbőszített alperes indulatának oly mértékű fokozódásához, amely az alperes részéről rendkívül durva, méltatlan, és a törékeny kamasz lányát megalázó bántalmazásba torkollott.

A felperes módosított kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a felperes emberi méltóságát és testi épségét, valamint az ingatlanba történő bejutás megakadályozásával megsértette a felperes magánlakáshoz való személyiségi jogát. Ezen jogsértések miatt 1.000.000,- Ft sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni alperest azzal az indokolással, az alperes többszöri jogsértéséről idegenek is tudomást szereztek, az alperes a büntetőbíróság által is minősített cselekményét rendkívül durva módon, a saját lányával szemben követte el, továbbá kérte figyelembe venni azt a rettegést, amelyet a bántalmazás során a felperesnek át kellett élnie.

Alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes tanúsított 2015. augusztus 19-én zavaró magatartást. Vitatta, hogy a felperes sérüléseinek okozója ő lett volna. Állította, hogy a felperesnek nem lakóhelye az érintett lakás, mert a felperes már régóta nagyszüleinél lakik.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azzal, hogy 2015. augusztus 19-én éjfél körüli időpontban ...n, a ... található ház előtt oly módon bántalmazta a felperest, hogy ezzel a felperes jobb válltájék hámosorzosolásos, a nyak jobb oldalának lágyrészes zúdosásos, a nyak bal oldalának a pajzsporcs felé tejredő lágyrészes zúdosásos, a bal kéz V. ujj végperc hámosorzosolásos, a fejtető, a tarkótájék és a nyaki gerinc nyomásérzékenységet eredményező, 8 napon belül gyógyuló sérüléseit okozta, megsértette a felperes emberi méltósághoz, valamint testi épségéhez fűződő személyiségi jogát.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül küldjön levelet a felperes részére, amelyben a következő tartalommal adjon elégtételt: „Bocsánatot kérek ... tól azért, mert 2015. augusztus 19-én bántalmaztam”.

Kötelezte az alperest, hogy a felperes részére 15 napon belül fizessen meg 100.000,- Ft-ot.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy az alperes részére 15 napon belül fizessen meg 53.500,- Ft perkoltséget.

A felperest 41.400,- Ft, az alperest 18.600,- Ft eljárás i illeték állam javára való megfizetésére kötelezte.

Határozata indokolásában kifejtette, hogy a Ptk. 2:43. § a) és b) pontjai értelmében a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a testi épség, valamint a magánlakás megsértése.

Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél az ember alany marad és nem válik eszközzé vagy tárggyá [64/1991. (XII. 17.) AB határozat].

A testi épség védelméről való gondoskodás a büntetőjog fontos feladata. Ezen túlmenően azonban ezt az emberi értéket a polgári jog is hatékony védelemben részesíti.

Az alperes ellenkérelmében foglaltakkal kapcsolatban a törvényszék a Pp. 4. § (1) és (2) bekezdéseire hivatkozással rámutatott arra, hogy ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

A büntetőeljárás keretében meghozott jogerős ítélet megállapította az alperes büntetőjogi felelősségét azon cselekmény vonatkozásában, amelyre a felperes kereseti kérelmét alapította, ezért

a polgári per bírósága kizárólag akként foglalhatott állást, hogy a felperesi kereset alapjaként meghivatkozott, a felperes által 2015. augusztus 19-én elszenvedett sérülések az alperes által megvalósított bántalmazással hozhatók összefüggésbe.

Az alperes büntetőjogi felelősségre vonását megalapozó cselekmény pedig jellegéből fakadóan alkalmas az emberi méltóság és a testi épség megsértésére, ezért a Ptk.2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján a törvényszék a jogsértést megállapította. A Ptk.2:51.§ (1) bekezdés c) pontja alapján az alperest arra kötelezte, hogy a megállapított jogsértésért írásban fejezze ki sajnálkozását a felperes felé.

Megállapította, hogy a történések helyszínéül szolgáló ingatlan 2015. augusztus 19-én már nem szolgált a felperes életvitelt biztosító tartózkodási helyéül, ezért a felperes magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő személyiségi jogának alperes általi jogellenes megzavarása nem valósult meg. A felperes ez irányú keresetét tehát elutasította.

Kifejtette, hogy abban az esetben, ha a sérelmezett magatartás nem vagyoni sérelmet is okozott, a sérelmet szenvedett személy a Ptk.2:52. és 2:53.§-aiban megfogalmazott adhéziós szabály folytán követelhet sérelemdíjat a polgári jogi felelősség általános szabályai szerint. Ez azt jelenti, hogy a személyiségi jog megsértése miatt érvényesített sérelemdíj iránti igény elbírálásakor a Ptk.2:52.§ és 6:519.§-ban foglalt rendelkezések az irányadók. A sérelemdíj a kártérítési szabályok közül kiemelt, személyhez kötött szankció, amellyel kapcsolatban a kötelezett személynek és a kimentés módjának meghatározásával kapcsolatban a kártérítési szabályok az irányadók.

A Ptk.2:52.§ (2) bekezdés szerint a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges, a (3) bekezdés szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel határozza meg. A sérelemdíj funkciója adott esetben kettős: kompenzációs szerepet tölt be a személyiségi jogsérelem tekintetében, és emellett magánjogi büntetésnek is tekinthető a hasonló jogsértések megelőzésének céljával.

A peradatok, valamint köztudomású tények alapulvételével a felperes sérelmére elkövetett jogsértés súlyára, az alperes felróhatóságára, az eset kapcsán a felperes terhére róható, a jogerős büntető ítéletben is nevesített közrehatásra, a felperest ért - köztudomású tényként figyelembe vehető - pszichikai hátrányra, a sérelemdíj funkciójára figyelemmel a törvényszék álláspontja szerint a felperes vonatkozásában 100.000,- Ft sérelemdíj áll arányban az alperes terhére megállapított jogsértéssel.

A felperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, a sérelemdíj összegének 300.000 Ft-ra való felemelését és a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezések megváltoztatását kérte.

Kifejtette, hogy a felperes provokatívnak minősített magatartását nem lehetett volna felróható közrehatásként értékelni, mert ugyan a sérelemdíj körében a Ptk. 2: 52. § (2) bekezdése értelmében a kártérítési felelősség szabályai az alkalmazandóak, ám a sérelemdíj mértékére vonatkozóan már különös szabály, a Ptk. 2: 52. § (3) bekezdése az irányadó. Ennek megfelelően a bíróságnak az eset körülményeit - különösen az alperesi jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a sértettre és környezetére gyakorolt hatását, valamint a felróhatóság mértékét - kell figyelembe vennie.

Az eset körülményei kifejezés főként a jogsértés tárgyi oldalára fókuszál, tehát magára a jogsértésre (súlyára, ismétlődésére, hatására), ugyanakkor a törvény csak egyetlen alanyi körülményt említ, mégpedig a felróhatóságot. A felróhatóság pedig kizárólag a jogsértő oldalon értelmezhető. Ennél fogva a sértett magatartása a sérelemdíj körében nem értékelhető, az a büntetőjog területére marad. Utalt arra a fellebbezés, hogy az alperes felróható magatartására a felperes még a saját maga felróhatósága esetén is hivatkozhat (Ptk. 1: 4. § (3) bekezdés).

Megjegyezte, hogy a felperes provokatívnak értékelt magatartása hosszabb ideig tartó csengetés volt, ennek azonban az volt az oka, hogy az alperes éjszakára a zárban hagyta a kulcsot és ezzel

kirekesztette a házba bejárni jogosult volt feleségét, rajta keresztül a felperest is. Utalt arra is, hogy az alperessel szemben bírságot kiszabó jegyzői határozat kötelezte az alperest, hogy a felperes javára szóló birtokvédelmi határozatot hajtsa végre, tehát az alperestől egyáltalán nem állt távol a kirekesztő magatartás.

A felperes álláspontja szerint a rajta esett sérelem egyáltalán nem tekinthető bagatellnek, így a sérelemdíj összege sem lehet bagatell. A büntető ítéletből is megállapíthatóan az alperes a felperest nem csupán megalázta, hanem rendkívül durva, méltatlan és a törékeny kamasz lányát megalázó módon bántalmazta. Az emberi méltóságában és testi épségében megsértett felperest rettegéssel töltötte el, hogy a saját apja megverte. Értékelendő, hogy az alperes a saját lányával szemben követte el a rendkívül durva módon megvalósított jogsértést.

Az elsőfokú bíróság által megállapított marasztalási összegnek nincs meg a magánjogi büntetés jellege, a mai jövedelmi viszonyok mellett nincs preventív hatása.

A perköltségviselésre kapcsolatosan kifejtette, hogy még az elsőfokú ítélet szerint is 62%-os a felperes pernyertessége, így az elsőfokú perköltség viselésére irányuló rendelkezések megváltoztatása mindenképpen indokolt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy a felperes provokatív módon viselkedett, tizenöt percig csengetett, amikor az alperesnek a szolgálat után 4-5 óra alvás elteltével ismét szolgálatba kellett volna állnia. Mindemellett a hátsó kerti kiskapun keresztül a felperes az alperes zavarása nélkül is be tudott volna a pénztárcájáért jutni, mint ahogy azt végül is tette.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróságnak az emberi méltósághoz, valamint a testi épséghez fűződő személyiségi jog megsértését megállapító, a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő személyiségi jog megsértésének megállapítására irányuló keresetet elutasító, továbbá az alperest elégtétel adására kötelező ítéleti rendelkezések fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében jogerőre emelkedtek. A másodfokú eljárás tárgyát tehát csak az alperest sérelemdíj megfizetésére kötelező, valamint a perköltségviselés tárgyában hozott ítéleti rendelkezések felülvizsgálata képezte.

Az ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a sérelemdíj mértékének meghatározásához szükséges körben a bizonyítást lefolytatta, a beszerzett peradatokat okszerűen értékelte, helyes tényállást állapított meg, az ítélőtábla a törvényszék döntésével és indokaival is egyetértett. A fellebbezésben írtakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

A törvényszék mindenre kiterjedően, a tényállás egyedi szempontjaihoz igazítottan és teljes körűen értékelte a Ptk. 2:52. § /3/ bekezdése szerinti, a sérelemdíj mértékének meghatározásánál figyelembe veendő tényezőket (az eset körülményeit: különösen a jogsértés tárgyi súlyát, a felróhatóság fokát, továbbá a jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatását), erről ítélete indokolásában számot adott.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, mikor értékelte ítéletében - dogmatikai szempontból helyesen, a sérelemdíj mértékét csökkentő körülményként - azt, hogy az alperes által tanúsított személyiségi jogsértést közvetlenül a felperes büntetőítéletben és az elsőfokú ítéletben egyaránt részletesen meghatározott, provokatívnak minősülő magatartása előzte meg. A felperes fellebbezésében kifejtettekkel szemben ennek értékelését a Ptk. 2: 52. § (3) bekezdése nem zárja ki, hiszen a jogszabályi rendelkezés az értékelendő körülményeknek nem taxatív, csupán példálózó felsorolását adja, az elsőfokú bíróság által is értékelt felperesi magatartás pedig kétséget kizáróan az eset lényeges körülményei közé tartozik.

A törvényszék ennek megfelelően a sérelemdíj megállapítása során a jogsértéssel szükségszerűen

együtt járó megaláztatás és pszichés megterhelés figyelembevételével határozott. A sérelemdíj megállapított összege arányos a jogsértés súlyával, az annak következményeként bekövetkező hátrányokkal. A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla a sérelemdíj felemelésére nem látott indokot.

Az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg a pernyertesség-pervesztesség arányát is. A felperes a Ptk. 2: 51. § (1) bekezdésében foglalt objektív szankciók alkalmazása körében három különböző személyiségi jogának megsértése tekintetében kért megállapítást, továbbá elégtételadásra kötelezést. Ez irányú keresete körében két személyiségi jogsértés megállapítása és az ezzel kapcsolatos elégtételadásra kötelezés erejéig, azaz az objektív szankciók alkalmazása körében mintegy kétharmad arányban, ugyanakkor a sérelemdíj iránti kereseti kérelme körében 10%-os arányban minősül pernyertesnek. Ezen körülmények együttes értékelésével az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást, mikor a felperes pernyertességének arányát hozzávetőleg 1/3 arányúnak határozta meg.

A kifejtettekre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, az eredménytelenül fellebbező felperest pedig a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az állam javára a feljegyzett fellebbezési illeték, míg az alperes javára a 32/2003 VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontja és (5) bekezdése szerint megállapított - az alperesi képviselő nyilatkozatára figyelemmel áfát nem tartalmazó - ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.

Győr, 2018. június 20.

Dr. Zámbó Tamás sk.
a tanács elnöke

. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

. Szalay Róbert sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó

